

CSALÁDJOG I.

4. OLVASÓLECKE

Időigénye: 45 perc

Dr. Hegedűs Andrea PhD, LL.M,
egyetemi docens

Szegedi Tudományegyetem

Állam- és Jogtudományi Kar

Civilisztikai Tudományok
Intézete

II. RÉSZ – A HÁZASSÁG

I. A HÁZASSÁGKÖTÉS

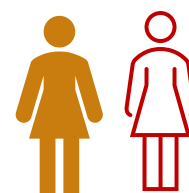
I. A HÁZASSÁG FOGALMA

A magyar jogrendszer szerint:¹ Egy férfi és egy nő házassági életközösséget létrehozó kapcsolata, mely jogilag nemcsak elismert, hanem védett kapcsolat is egyben, és amely házastársi jogokat és kötelezettségeket keletkeztet, az egyenjogúság jegyében, mely a családi kapcsolat alapja, és amelynek létrejöttét és megszűnését is a törvény rendezi. *(A fogalom-meghatározás elméleti jellegű.)*

A fogalmi elemek részletezése

A. Egy férfi és egy nő

A hazai törvényi szabályozás csak **különneműek** esetén, és csak a **monogám** házasság kötésénél való közreműködést teszi lehetővé a hatóságok számára.

Az azonos neműek házasságának kizártságáról ld.

az alkotmánybíróság a 14/1995. (III.13.) AB határozatát: "a házasság intézménye kultúránkban és jogunkban is, hagyományosan férfi és nő életközössége. Ez az életközösség tipikusan közös gyermekek születését és a családban való felnevelését célozza, amellett, hogy a házastársak kölcsönös gondoskodásban és támogatásban élésének is kerete. A gyermekek nemzésére és szülésére való képesség nem fogalmi eleme és nem feltétele a házasságnak, de a házasság eredeti és tipikus rendeltetéséből folyóan a házastársak különeműsége igen."

¹ Bár a törvény nem határoz meg fogalmat, de a fenti, jogrendszerből levezethető fogalommal értünk egyet.

B. A házasság életközösséget létrehozó kapcsolat

- **A házasság megkötésével az életközösség létrejöttét vélelmezni kell.**
- **Az életközösség ismérvei**

Bár a törvény nem határozza meg, a bírói gyakorlat szerint lélektani, erkölcsi és vagyoni összetevői vannak.

Ennek megfelelően az **életközösség tartalmi elemeit** alkotják:

- * a **bensőséges személyes viszony** (érzelmi és lelki közösség, szellemi-kulturális kapcsolat, rendszeres nemi élet),
- * **közös háztartás** (együttélés, együttes étkezés, pihenés, háztartásvezetés stb.), és
- * **közös gazdálkodás** (a házastársak által együttesen kitűzött célok érdekében való vagyoni együttműködés).

A fenti tényezők **együttes értékelése** kapcsán lehet az életközösség fennállását megállapítani, de az előfordulhat, hogy a fenti elemek mégsem állnak fenn teljesen együttesen, vagy az általánostól eltérően jelentkeznek. Ez esetben az életközösség fennmaradására irányuló szándék, az összetartozás érzése pótolja az életközösség hiányzó elemeit.

C. A házasság elhatárolása a szerződéstől (=> a házasság nem szerződés)

- A házastársak akarata csak a létrehozásánál bír jelentőséggel, a házassághoz kapcsolódó jogkövetkezményeket már többnyire a jogszabályok határozzák meg (pl. az apaság házasságon alapuló alapvélelme - kógens szabály).
- Kivétel (vagyis a szabályozás diszpozitív jellegű):
 - a házassági és élettársi vagyoni szerződés esetén, mely lehetőséget ad a törvény vagyoni szabályaitól való eltérésre, vagy
 - a lakáshasználatot rendező szerződések, illetve
 - a házastársi tartás szerződéses rendezése.
- A jogszabályok mellett erkölcsi normák sűrű szövevénye határozza meg a felek jogait és kötelezettségeit.
- Érdek-ellenérdek pólusok nem jellemzőek, szemben a szerződéssel.
- A házasság alapvetően egy életre, de legalábbis hosszú időre szól. Nem lehet feltételhez vagy időhöz kötni a fennállását (ellenkező esetben nemlétező házasságról beszélünk).
- *Megjegyezzük, hogy az élettársi kapcsolat viszont szerződés.*

D. A házasság jogkövetkezményei különösen

- Kiskorú személy, ha engedéllyel köt házasságot, nagykorúvá válik.
- A család érdekeire figyelemmel kötelesek saját személyes ügyeiket intézni.
- Hűséggel tartoznak egymásnak.
- Mindkét fél neve megváltozhat.
- Házastársi tartási kötelezettség keletkezése.
- Házastársi vagyoni közösség keletkezése.
- Apaság alapvélelme (a törvény szerint az anya férje a gyermek apja).

Más jogágakban pl.:

- Öröklési jogi kapcsolat keletkezik.
- Társadalombiztosítás, szociális jog területén különféle juttatások fűződnek hozzá.
- Hozzá tartozói kapcsolat keletkezik, amit figyelembe vesz számos más jogág.

E. Egyenjogúság megnyilvánulása többek között:

- a házastársi tartási jogosultság és kötelezettség,
- a házaspár mindegyike jogosult házassági név viselésére,
- a szülői felügyeleti joguk és kötelezettségük azonos tartalmú, valamint
- az öröklési jog terén is megvalósul.

F. Családi kapcsolatok alapja

- Történetiségében szemlélve a családalapítást, ez a házasság legfontosabb vonatkozása mindvégig. Saját szűk családtól "elszakadás", önálló család, önálló vagyoni alapok megteremtése, utódok nemzése.

G. A házasság létrejöttének feltételei

Ld. 4:5.§ (részletezés később).

H. A házasság megszűnésének feltételei

Ld. Csjk. III. Cím (részletezés később).

II. A JEGYESSÉG

A) Jogi szabályozása illetve annak hiánya, szokásjogi jellegzetességek

- Egyes jogrendszerekben a házasságról szóló szabályozás része, más jogrendszerekben a polgári jog egyéb szabálya utal rá (pl.: jegyajándék visszakövetelése, illetve a hozzátartozói kapcsolat).
- A Házassági jogról szóló 1894. évi XXXI. tc. (továbbiakban: Ht.) szűkszavúan szól a jegyesség intézményéről, szemben a Csjt-vel, és a CSJK-val, azonban a Ht. is csak azt szögezte le, hogy az eljegyzésből nem származik kereset a házasság kikényszerítésére (1.§).
- Azzal, hogy a Ptk-ból teljes egészében kikerült a jegyes szónak a pusztá említése is, megállapítható, hogy a jegyes nem polgári jogi kategória többé. Bár részletes szabályok eddig sem vonatkoztak rájuk, de a régi Ptk-ban a hozzátartozó fogalmi körében szerepelt a jegyes, ami ebből adódóan rájuk egyéb jogkövetkezményekkel járhatott. (A kifejezés az új Pp-ből is kikerült.)
- Ennek ellenére bizonyos jogi szabályok kapcsolódhatnak az immár kizárólag szokásjogi alapon működő, jegyességből adódó élethelyzetekhez.
- Az eljegyzés alapján házasságot kikényszeríteni nem lehet.

B) A jegyesség vagyoni jogi vonatkozásai

a) A házasság elmaradásából eredő **kiadások** rendezése

- Az Ht. rendezte a jegyesség felbontásából származó vagyoni viszonyokat, kiadásokat, az eljegyzéstől alapos ok nélkül visszalépő vagy a visszalépésre alapos okot szolgáltatató terhére. (3.§)
- Napjainkban e viszonyok rendezése polgári jogi feladat.

A Ptk. **utaló magatartásról** szóló szabályai alapján,² a nem eleve csalárdul tett házassági ígélet be nem tartása miatt, esetleges kártalanítás formájában **biztatási kár** címén lehet igényt érvényesíteni.

b) A jegyesség alatt adott és kapott **ajándékok** sorsának rendezése

- szintén polgári jogi feladat
- A házasság elmaradása esetén a jegyesség alatt adott ajándékok, az alapul szolgáló feltevés megghiúsulása esetén – ha e nélkül az ajándékozásra nem került volna sor – visszakövetelhetők.³

c) A jegyesség **felbomlásának oka**

- A Ht. különbséget tett indokolt és indokolatlan (felróható) visszalépés között.
- A jelenlegi szabályozás tudatosan nem foglalkozik a jegyesség problémakörével.

² "A bíróság a kárnak egészben vagy részben való megtérítésére kötelezheti azt, akinek szándékos magatartása más jóhiszemű személyt alapos okkal olyan magatartásra indított, amelyből őt önhibáján kívül károsodás érte." (Ptk. 6:587.§)

³ Ptk. 6:237.§ (3) bekezdés.

III. A HÁZASSÁGKÖTÉS KÜLÖNBÖZŐ SZABÁLYOZÁSI LEHETŐSÉGEI

A) A kötelező polgári házasság rendszerében

- Csak az anyakönyvvezető vagy más felhatalmazott személy (polgármester, jegyző) előtt lehet házasságot kötni.
- A nem ilyen feltételekkel létrejött házasság az állam szempontjából nem jött létre. Az egyházi házasság tehát jogilag „nemlétező” házasság (matrimonium non existens).

B) Az egyházi házasság rendszerében

- Az egyház végzi az esketést, a házassági bíraskodást és az anyakönyvezést.
- A házasságkötés kizárólag az adott egyház szabályai és feltételei szerint zajlik.
- Nálunk a Házassági jogról szóló fenti törvény elfogadása előtt ez volt a kizárólagos megoldás.

C) A fakultatív polgári házasság rendszerében

- A házasulandók választhatnak az egyházi és polgári házasság között.
- E rendszerekben a polgári házasság feltételül előírt szabályokat az egyházi házasságkötéseknél is be kell tartani.
- Napjainkban többek között Lengyelországban, Görögországban, Spanyolországban és Olaszországban találunk erre példát, ahol az egyházi esküvő is érvényes házasságot hoz létre.

IV. A HÁZASSÁGKÖTÉST MEGELŐZŐ ELJÁRÁS (4:7.§)

a) Az illetékes anyakönyvvezető kiválasztása

- A korábbi szabály szerint az az anyakönyvvezető volt illetékes, amelyik illetékességi területén bármelyik házasulandó fél lakott.
- A jelenlegi szabály szerint: az az anyakönyvvezető illetékes a házasság megkötésére, **aki előtt a házasságkötési szándékot bejelentik.**

b) A megelőző eljárás kezdete

- a házasságkötési szándék **anyakönyvi hivatalnál** történő személyes bejelentése.

c) A házasságkötés napja

- A házasságkötési szándék bejelentését követő **30 napon túlra** tehető, a házasulók kívánságának figyelembevételével. Ha a megelőző eljárásról készített jegyzőkönyv felvétele óta **egy év** eltelt, és a házasságot nem kötötték meg, és a házasságkötési szándék továbbra is fennáll, az eljárást meg kell ismételni.
- A 30 napos várakozási idő alól a **jegyző indokolt esetben felmentést** adhat. Pl. külföldi munkavállalás, terhesség előrehaladott állapota, közeli hozzátartozó súlyos betegsége stb.
- A házasulók valamelyikének **közeli halállal fenyegető állapota** esetén a házasság nyomban megköthető.

d) A megelőző eljárásban vizsgálandó körülmények

- A házasságkötést megelőzően a házasulóknak az anyakönyvvezető előtt ki kell jelenteniük, hogy házasságuknak **nincs jogi akadálya**, és igazolniuk kell (általában okirattal, de mindent nem lehet azzal), hogy házasságkötésük **jogi feltételei fennállnak**. Vizsgálni kell tehát, hogy pl.:
 - * mindkét fél nagykorú-e; ha nem, akkor megvan-e a szükséges gyámhatósági engedély,
 - * nincs-e közöttük olyan családi kapcsolat, amely mellett a törvény tiltja a házasságkötést,
 - * ha a felek egyike külföldi állampolgár, az illető saját joga szerint köthet-e házasságot, stb.

e) Házasságkötés előtti tanácsadás

- A CSJK **nem** tartalmazza a fenti elvárást.

f) A házasulók bejelentése a névviselésről - már nem kötelező

- Az At. szerint amennyiben legkésőbb a házasság megkötéséig nem nyilatkoznak a házasságkötés után viselni kívánt házassági nevükről, házassági névként a házasságkötést megelőzően viselt, illetve bizonyos kivételes esetekben születési nevüket kell bejegyezni.

g) Nyilatkozat a születendő gyermekek családi nevééről - már nem kötelező

- Ezen kérdésben 2013.03.01. napjától már **nem kötelező** a házasságkötést megelőző eljárás során megállapodniuk, csak lehetőségük van erre.

V. A HÁZASSÁGKÖTÉS ÉRDEMI ELŐFELTÉTELEI AZ ÉLETKOR KAPCSÁN

A. HÁZASSÁGKÖTÉSI KORHATÁR (ENGEDÉLY NÉLKÜL)

- Az a személy köthet házasságot, aki eléri a házasságkötéshez szükséges **korhatárt**, mely **18. év**.

B. HÁZASSÁG GYÁMCHATÓSÁGI ENGEDÉLLEL

- Az a személy is házasságot köthet, aki bár nem éri el a minimális **korhatárt**, de **gyámhatósági engedéllyel** lehetővé teszi a törvény számára, **16. éves** kortól.

1) Az engedélyezés (4:9.§)

- A gyámhatóság a **tizenhatodik életévét betöltött korlátozottan cselekvőképes** kiskorúnak a házasságkötésre jogszabályban (ld. Gyer.) meghatározott esetben engedélyt adhat.
- Az engedély megadásáról vagy megtagadásáról a **szülő vagy gyám meghallgatása** után határoz. A hatóság a szülői, gyámi **véleményhez nincs kötve**.
- A szülő meghallgatására mellőzhető, vagyis nem kötelező meghallgatni azt,
 - * aki a szülői felügyeleti jogát a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésekben sem gyakorolhatja,
 - * ismeretlen helyen tartózkodik vagy
 - * meghallgatása más elháríthatatlan akadályba ütközik.
- Az engedély birtokában az érvényes házasság tényével a 18. életévét még be nem töltött kiskorú **nagykorúvá** válik.
- A házasságkötéshez szükséges gyámhatósági engedély **előzetes**, az a házasságkötés **után nem adható meg**.

2) A gyámhatóság engedélyének feltételei a Gyer-ben

- A házasságkötés a kiskorú gyermek **érdekét szolgálja**.
- A kiskorú **szabad akaratából, befolyásolástól mentesen** kívánjon házasságot kötni.
- A kiskorú a házasságkötéshez szükséges **testi és értelmi fejlettséggel** rendelkezzen, melyet a **házi orvos** igazol.
- **Környezettanulmány** készítése.
- A **megélhetése, lakhatása** a házasságkötés után biztosítva legyen, a házasulandók által bemutatott jövedelemigazolások, egyéb nyilatkozatok alapján.
- A meglévő, illetve születendő **gyermekének megélhetése és lakhatása** biztosított.
- A **kötelező tanulmányok** be nem fejezése önmagában nem lehet az engedély megadásának akadálya.
- Önmagában az a tény, hogy a kiskorú **várandós**, nem, csak az egyéb körülmények gondos vizsgálata és mérlegelése mellett alapozhatja meg a házasságkötés engedélyezését.

VI. A HÁZASSÁG TOVÁBBI ÉRDEMI ELŐFELTÉTELEI (JOGI AKADÁLYAI)

1) Abszolút házassági akadályok

mindenkivel szemben akadályt jelentenek.

1. Korábbi házasság fennállása (4:13.§)

A kettős házasság tilalma a monogámia alapszabályából következik, megszegése családjogi és büntetőjogi szankciót is von maga után.

2. A házasságkötéshez szükséges minimális korhatár, vagyis a 16. életév el nemérése.

3. 16. éves életkor felett korlátozottan cselekvőképes kiskorú gyámhatósági engedély hiányában nem köthet érvényes házasságot.

4. Gondnokság alá helyezés folytán cselekvőképtelen személy házassága (4:10.§)

5. Cselekvőképtelen állapotban kötött házasság (4:11.§)

A korlátozottan cselekvőképes (gondnokság alatt álló) nagykorú személy a házasságkötés szempontjából teljesen cselekvőképesnek számít.

2) Relatív házassági akadályok

(Rokoni, hozzátartozói kapcsolat) (4:12.§)

1. Egyáltalán nem köthetnek egymással érvényes házasságot,

- és ezen érvénytelenségi okok el nem háríthatók, alóluk felmentés nem adható, az akadály nem hárulhat el az időmúlással sem,
- a tilalom független a felek jó- vagy rosszhiszeműségétől,
- és az ilyen viszonyban lévő személyek nemi kapcsolata bűncselekmény.⁴

a) az egyenesági rokonok

b) a testvérek (a féltestvérek sem)

2. Jegyzői felmentés hiányában nem köthet érvényes házasságot:

c) testvér testvérének vér szerinti leszármazójával

- Pl.: nagybácsi unokahúgával vagy nagynéni unokaöccsével, stb.

A felmentés méltányosságon alapul, de a legfontosabb mérlegelési szempontot a születendő gyermek egészségét nem veszélyeztetheti

3. Az örökbefogadást megszüntető gyámhatósági – vagy meghatározott esetben a bírósági – határozat hiányában nem köthet házasságot: az örökbefogadó szülő örökbefogadottjával, az örökbefogadás fennállása alatt.

⁴ Btk. 199.§ Vérfertőzés tényállása.

VII. A HÁZASSÁG LÉTREJÖTTE (4:5.§)

Házasság akkor jön létre, ha az együttesen jelen lévő férfi és nő az anyakönyvvezető előtt személyesen kijelenti, hogy egymással házasságot köt. A nyilatkozat feltételhez vagy háttéridőhöz nem köthető.

A házasság létrejövetelének minimális (és egyben konjunktív) feltételei:

- **(egy) férfi és (egy) nő** köti egymással
- a házasságot – anyakönyvi szakvizsgával rendelkező – **anyakönyvvezetőnek** kinevezett személy előtt kössék. Megköthető a házasság – anyakönyvi szakvizsgával rendelkező – **polgármester és jegyző** előtt is.
- a férfi és nő **együttesen** legyenek jelen,⁵ hiszen a nyilatkozatot egymásra tekintettel teszik (ez a CSJK-ban megfogalmazott új elvárás!),
- a házasulók a házasságkötéskor **személyesen** tegyenek nyilatkozatot. Képviselő útján nem lehet házasságot kötni.
- a házasulók tegyenek a házasságkötésre irányuló **egybehangzó "igen"** nyilatkozatot (konstitutív hatályú nyilatkozat).
- a nyilatkozatot **nem lehet feltételhez, időhöz** kötni.

A fentiek teljesülését követően az anyakönyvvezető a házasság létrejöttét nyomban megállapítja, és a házasságkötés tényét az anyakönyvbe bejegyzi.

(Fontos kiemelni azonban, hogy a házasságot nem az anyakönyvi bejegyzés hozza létre.)

Mendelssohn: Wedding March / Abbado · Berliner Philharmoniker

Bármely fenti feltétel hiányában a házasság nem jön létre, vagyis „**nemlétező**” **házasságról** (matrimonium non existens) beszélünk, amelynek semmiféle jogkövetkezménye nincs. (Ellentétben az érvénytelen házassággal, melynek számos maradék joghatása van.)

A nemlétezéshez jóhiszeműség esetén sem fűződhet joghatás, a felek kapcsolata legfeljebb de facto együttélést (élettársi kapcsolatot) valósíthat meg.

⁵ Az együttes jelenlét a Csjt-ben az érvényesség feltétele volt.

Házasság létezésének vagy nem létezésének megállapítása (4:6.§)

- A házasság nemlétezésének megállapításához **nincs szükség bírósági ítéletre**. Arra bárki, **bármilyen hatósági eljárásban** hivatkozhat.
- Amennyiben vitás a házasság léte, vagy nemléte, és az **közigazgatási eljárásban** (igazgatási úton, vagyis az anyakönyvi bejegyzés kijavításával, kiegészítésével) nem tisztázható, akkor a **házassági perek** között szabályozott létezés vagy nemlétezés megállapítása iránti per (személyi állapotot érintő, azaz **státuszperek közé tartozik**) indítható a kérdés tisztázására.

Házassági peren a házasság létezésének vagy nemlétezésének megállapítása, illetve érvénytelenítése, továbbá érvényességének megállapítása iránt indított pereket, valamint a házassági bontópereket kell érteni.

- **Felperesi és alperesi legitimáció** érvényesül.
- A per **határidő nélkül** megindítható.
- Az ítélet, mint ahogy valamennyi státuszperben hozott bírói határozat, **mindenkivel szemben hatályos**.

VIII. A HÁZASSÁGKÖTÉS ALAKI SZABÁLYAI (4:8.§)

A házasságkötés két tanú jelenlétében nyilvánosan, az önkormányzat hivatali helyiségében történik.

A házasulók kérelmére a házasság a nyilvánosság mellőzésével, illetve – a jegyző engedélye alapján – a hivatalos helyiségen kívül más, erre megfelelő helyen is megköthető.

Az alaki szabályok be nem tartása **nem érinti a házasság létét és érvényességét**. Többnyire csupán az anyakönyvi részletszabályok megsértését jelenti, amelynek következménye az **anyakönyvvezető felelősségre vonása** lehet.

A CSJK szerint 4 lényeges eleme van +1 az At. szerint:

1. A kötelező **30 napos várakozási idő** betartása.
2. **Két tanú:** A tanú nagykorú, cselekvőképes személy lehet, akiről a házasulandóknak kell gondoskodni.
3. **Nyilvánosság:** A jegyző a felek kérésére felmentést adhat a nyilvánosság alól. Ez esetben csak az anyakönyvvezető, a felek, adott esetben tolmács, és a két tanú lehet jelen a házasságkötésnél.
4. **Az önkormányzat hivatali helyisége** A házasságkötésnek az anyakönyvvezető hivatali helyiségében kell megtörténnie. Jelenleg a jegyző engedélyezi a hivatali helyiségen kívüli házasságkötést, meghatározott feltételek esetén.
5. Az **Anyakönyvi eljárásról szóló törvény (At.) további formalitások** betartását követeli meg. Így pl. a házasságkötési lap aláírását, mely **deklaratív hatályú**, ugyanis a házasságot a felek – jogszabály előírásai szerint megtett – nyilatkozata hozza létre, nem pedig az aláírás vagy bejegyzés. Az csupán okirati bizonyítékként szolgál.

IX. A KÜLFÖLDI ELEMET TARTALMAZÓ HÁZASSÁGKÖTÉS

A **nemzetközi magánjogról** szóló 2017. évi XXVIII. törvény (Nmj.tv.), valamint az **anyakönyvi eljárásról** szóló 2010. évi I. törvény (At.) részletezik azokat a szabályokat, amelyek valamely külföldi elemet tartalmazó házasságkötéssel függenek össze.

Ez háromféle módon jelentkezhethet:

- A. MAGYAR ÁLLAMPOLGÁROK HÁZASSÁGA KÜLFÖLDÖN
- B. KÜLFÖLDIEK HÁZASSÁGA MAGYARORSZÁGON
- C. MAGYAR ÁLLAMPOLGÁR KÜLFÖLDIVEL KÖTÖTT HÁZASSÁGA

A. MAGYAR ÁLLAMPOLGÁROK HÁZASSÁGA KÜLFÖLDÖN

Elvileg kétféleképpen történhet:

- 1) A **magyar külképviseleti hatóság** (általában konzulátus) előtt 2002-ig lehetett házasságot kötni, feltéve, hogy a Kormány a külképviseleti hatóságot a házasságkötések-nél való közreműködésre felhatalmazta. Az ilyen házasságot Magyarországon kötött-nek kellett tekinteni.
- 2) Az adott **külföldi** állam házasságkötésre felhatalmazott **hatósága** előtt is történhet a házasságkötés.
 - A házasság érvényességének **anyagi jogi** feltételeit a házasulandóknak a házasságkötés idején fennálló közös személyes joga (magyar jog) szerint kell elbírálni. Ha a házasulók személyes joga a házasságkötés idején különböző, a házasság csak akkor érvényes, ha ennek anyagi jogi feltételei a házasságkötés időpontjában mindkét házasuló személyes joga szerint fennállnak.
Vagyis külföldön sem lehet érvényesen olyan házasságot kötni, amelyet a magyar jog nem engedélyez (Pl. magyar állampolgár Feleség külföldön kötött olyan házasságát, amelyben ő a férjének a 3. felesége lett, Magyarországon nem lehet elismerni.)
 - A házasságkötés érvényességének **alaki kellékeire** a házasságkötés helyén és idején hatályos jog irányadó. (A külképviseleti hatóságok előtti házasságkötés-nél ez természetesen a magyar jog lehetne.)
 - **Nemzetközi szerződés vagy viszonyosság** alapján a külföldi hatóságnak is el kell ismerni a magyar hatóságok házasságkötését állampolgáraik vonatkozásában, és fordítva is.

B. KÜLFÖLDIEK HÁZASSÁGA MAGYARORSZÁGON

1. A magyar hatóságok előtt kötött házasság

- Ha nem magyar állampolgár kíván Magyarországon házasságot kötni, igazolnia kell, hogy a házasságkötésnek személyes joga (a reá irányadó külföldi jog) szerint nincs akadálya. Az igazolás alól az anyakönyvi szerv indokolt esetben felmentést adhat.
- Az anyakönyvvezető vizsgálja azt is továbbá, hogy a magyar családjogi jogszabályokban foglalt házassági előfeltételek fennállnak-e.
- A házasságot Magyarországon nem lehet megkötni, ha a házasságkötésnek a magyar jog szerint elháríthatatlan akadálya van.
- A magyarországi lakcímmel nem rendelkező házасuló vagy – ha a házасulók egyike sem rendelkezik magyarországi lakcímmel – az egyikük a házassági szándékát személyesen hivatásos konzuli tisztviselőnél is bejelentheti, amelyről a konzuli tisztviselő jegyzőkönyvet vesz fel, és azt a házasságkötés tervezett helye szerinti anyakönyvvezetőnek továbbítja.
- A házasságkötéskor a házасuló anyanyelvét használhatja (tolmács).

2. Magyarországon működő külképviseleti hatóság előtt

- Azonos, nem magyar állampolgárságú házасulók az állampolgárságuk szerint illetékes, Magyarországra akkreditált külképviseleti hatóságnál is köthetnek házasságot, feltéve, hogy nemzetközi szerződés vagy viszonyosság és a külföldi állam joga ezt lehetővé teszi.

C. MAGYAR ÁLLAMPOLGÁR KÜLFÖLDIVEL KÖTÖTT HÁZASSÁGA

1. A házasság megköthető Magyarországon, magyar hatóságok előtt.

- Ilyenkor a **formai** kellékekre a magyar jog az irányadó.
- Az **anyagi jogi** szabályokat illetően pedig, a házasság csak akkor érvényes, ha ennek anyagi jogi feltételei mindkét házасuló személyes joga (az állampolgárságuk szerinti állam joga) alapján megvannak.

2. A házasságkötésre külföldön is sor kerülhet.

(feltételeit ld. az A) és B) pontoknál ismertetettek szerint.

ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

1. Határozza meg a házasság fogalmát!
2. Részletezze 1-1 mondattal, és ahol lehet példával az egyes fogalmi elemeket!
3. Határolja el a házasságot a szerződéstől!
4. Mi történik a házasságkötést megelőző eljárás során?
5. Melyek a gyámhatósági engedély feltételei a 16 éves kiskorú házasságkötésénél?
6. Sorolja fel az abszolút házassági akadályokat!
7. Sorolja fel a relatív házassági akadályokat!
8. Melyek a házasság létrejvetelének minimális feltételei?
9. Melyek házasságkötés alaki szabályai?
10. Az anyakönyvi bejegyzés milyen hatással van a házasság létrejöttére?

KÖTELEZŐ TANANYAG

HEGEDŰS ANDREA: *POLGÁRI JOG. CSALÁDJOG*. R.I.M.Á.K. KIADÓ, BUDAPEST, 2019. 45-62. O.

AJÁNLOTT IRODALOM

PAP Tibor: *Magyar családjog*, Budapest, Tankönyvkiadó, 1979.

CSIKY Ottó – FILÓ Erika: *Magyar családjog*, Budapest, HVG-Orac, 2003.

Polgári jog, Családjog. Az új Ptk. magyarázata HVG – Orac Kiadó (Szerkesztő: Kőrös András), Budapest, 2013.

Az Internetes Jogtudományi Enciklopédia (IJOTEN) Családi Jog Rovatának Szócikkei. (Rovatvezető: Hegedűs Andrea) Forrás: <https://ijoten.hu/elkszlt-szickek>

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és a kapcsolódó jogszabályok magyarázata II. kötet. Negyedik könyv Családjog. (Szerk.: Osztovits András) Opten Informatikai Kft. Budapest, 2014.

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

